קיצור שלחן ערוך — דין קדימה בברכות

מִי שֶׁיֵּשׁ לְפָנָיו מִינֵי פֵּרוֹת הַרְבֵּה, וְהוּא רוֹצֶה לֶאֱכוֹל מִכֻּלָּם, אִם בִּרְכוֹתֵיהֶן שָׁווֹת, יְבָרֵךְ עַל זֶה שֶׁהוּא חָבִיב לוֹ וְחָפֵץ בּוֹ יוֹתֵר. וְאִם שְׁנֵיהֶן שָׁוִים לוֹ בַּחֲבִיבוּת, אֲזַי אִם יֵשׁ בֵּינֵיהֶם מִמִּין שִׁבְעָה שֶׁנִּשְׁתַּבְּחָה בָּהֶן אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל (עַיֵּן לְעֵיל סִימָן ז'), יְבָרֵךְ עַל זֶה, אַף עַל פִּי שֶׁאֵינוֹ אֶלָּא חֲצִי פְּרִי וְהַשְּׁאָר הֵן שְׁלֵמִים. וְאִם אֵין בֵּינֵיהֶם מִמִּין שִׁבְעָה, אִם אֶחָד שָׁלֵם וְאֶחָד אֵינוֹ שָׁלֵם, שָׁלֵם עָדִיף. וְכֵן אִם אֵין בִּרְכוֹתֵיהֶן שָׁווֹת אֶלָּא שֶׁאֶחָד בִּרְכָתוֹ בּוֹרֵא פְּרִי הָעֵץ, וְאֶחָד בִּרְכָתוֹ בּוֹרֵא פְּרִי הָאֲדָמָה, שֶׁצָּרִיךְ לְבָרֵךְ עַל שְׁנֵיהֶם, אִם הָאֶחָד חָבִיב עָלָיו, יְבָרֵךְ תְּחִלָּה עַל הֶחָבִיב. וְאִם שְׁנֵיהֶם שָׁוִים לוֹ, יְבָרֵךְ תְּחִלָּה עַל זֶה שֶׁהוּא מִמִּין שִׁבְעָה, אֲפִלּוּ הוּא חֲצִי. וְאִם אֵין בֵּינֵיהֶם מִמִּין שִׁבְעָה, שָׁלֵם עָדִיף. וְאִם שְׁנֵיהֶם שְׁלֵמִים אוֹ שְׁנֵיהֶם חֲסֵרִים, יַקְדִּים בּוֹרֵא פְּרִי הָעֵץ לְבוֹרֵא פְּרִי הָאֲדָמָה.

אִם כֵּן הֵן מִמִּין שִׁבְעָה וְשָׁוִים לוֹ בַּחֲבִיבוּת, צָרִיךְ לְהַקְדִּים אֶת זֶה שֶׁהִקְדִּימוֹ הַפָּסוּק. וְאֶרֶץ בַּתְּרָא, שֶׁנֶּאֱמַר בַּפָּסוּק, הִפְסִיק אֶת הַסֵּדֶר. נִמְצָא לְפִי זֶה, כִּי תְּמָרִים קוֹדְמִים לַעֲנָבִים, לְפִי שֶׁתְּמָרִים הֵם שֵׁנִי לְאֶרֶץ בַּתְּרָא, וַעֲנָבִים הוּא שְׁלִישִׁי לְאֶרֶץ קַמָּא. וְדַוְקָא עֲנָבִים. אֲבָל יַיִן, כֵּיוָן שֶׁהוּא דָּבָר חָשׁוּב וְקָבְעוּ לוֹ בְּרָכָה לְעַצְמוֹ, הוּא קוֹדֵם לְכָל הַפֵּרוֹת.

הָא דְּיֵשׁ מַעֲלָה לְמִין שִׁבְעָה, דַּוְקָא כְּשֶׁנִּגְמְרָה הַפְּרִי. אֲבָל פְּרִי שֶׁלֹּא נִגְמְרָה אֵין לָהּ מַעֲלָה, דְּלָא מִשְׁתַּבַּח קְרָא בְּמִדֵּי דְּלָא חָזֵי. וְכֵן אִם אוֹכְלוֹ שֶׁלֹּא כְּדֶרֶךְ הֲנָאָתוֹ, כְּגוֹן הַכּוֹסֵס חִטָּה, אֵין לָהּ קְדִימָה.

אִם יֵשׁ לְפָנָיו דָּבָר שֶׁבִּרְכָתוֹ בּוֹרֵא פְּרִי הָעֵץ אוֹ בּוֹרֵא פְּרִי הָאֲדָמָה, וְגַם דָּבָר שֶׁבִּרְכָתוֹ שֶׁהַכֹּל וְרוֹצֶה לֶאֱכוֹל מִשְּׁנֵיהֶם, בִּרְכַּת בּוֹרֵא פְּרִי הָעֵץ וּבִרְכַּת בּוֹרֵא פְּרִי הָאֲדָמָה קוֹדְמוֹת, שֶׁהֵן חֲשׁוּבוֹת, לְפִי שֶׁהֵן מְבֹרָרוֹת יוֹתֵר, שֶׁאֵינָן פּוֹטְרוֹת אֶלָּא מִין אֶחָד, וְשֶׁהַכֹּל הִיא בְּרָכָה כּוֹלֶלֶת הַרְבֵּה. וַאֲפִלּוּ אִם זֶה שֶׁבִּרְכָתוֹ שֶׁהַכֹּל הוּא חָבִיב לוֹ יוֹתֵר, מִכָּל מָקוֹם, צָרִיךְ לְהַקְדִּים בּוֹרֵא פְּרִי הָעֵץ אוֹ בּוֹרֵא פְּרִי הָאֲדָמָה (רי"א).

בִּרְכַּת בּוֹרֵא מִינֵי מְזוֹנוֹת קוֹדֶמֶת גַּם לְבִרְכַּת הַיַּיִן, וּמִכָּל שֶׁכֵּן בִּרְכַּת הַמּוֹצִיא, שֶׁהֲרֵי הִיא קוֹדֶמֶת גַּם לְבִרְכַּת בּוֹרֵא מִינֵי מְזוֹנוֹת. וְלָכֵן בְּשַׁבָּת וְיוֹם טוֹב כְּשֶׁמְּקַדֵּשׁ עַל הַיַּיִן, צָרִיךְ לְכַסּוֹת אֶת הַפַּת, שֶׁלֹּא יִרְאֶה בָּשְׁתּוֹ, שֶׁמַּקְדִּימִין לוֹ בִּרְכַּת הַיַּיִן. וְכֵן בְּשַׁחֲרִית שֶׁמְּקַדֵּשׁ וְאוֹכֵל אַחַר כָּךְ מִינֵי מְזוֹנוֹת, צָרִיךְ לְכַסּוֹתָן בִּשְׁעַת הַקִּדּוּשׁ (רי"א רע"א רצ"ט).